

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

«Комунікативні процеси в навчанні корекційного педагога»

підготовки бакалавра

спеціальності 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка)

освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія»

Силабус вибіркової навчальної дисципліни ««Комунікативні процеси в навчанні корекційного педагога» підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка), за освітньою програмою «Корекційна психопедагогіка та логопедія»

Розробники: Мацюк Зоряна Сергіївна, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат філологічних наук, доцент

Силабус вибіркової навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти_протокол № 2 від 11 вересня 2020 р.

Завідувач кафедри: _____ _____ Кузава І.Б.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 01, Освіта/педагогіка спеціальність 016 Спеціальна освіта, (016.02 олігофренопедагогіка) Освітньо-професійна програма Корекційна психопедагогіка та логопедія бакалавр	Вибіркова
Кількість годин 150 кредитів 5		Рік навчання 3
		Семестр 6
ІНДЗ: €		Аудиторні - 68
		Лекції - 32 Практичні - 36 Лабораторні – Індивідуальні –
		Самостійна робота – 72 год.
		Консультації – 10 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання – українська		

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Мацюк Зоряна Сергіївна

Науковий ступінь – кандидат філологічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: +380663727954, Zoriana_Matsiuk@ukr.net

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу

Дисципліна «Комунікативні процеси в навчанні корекційного педагога» є дисципліною за вибором. Специфіка педагогічної діяльності передбачає оволодіння навичками спілкування у визначеному професійному колективі, уміннями, що забезпечують вирішення завдання, які становлять зміст професійної діяльності. Під час фахової підготовки корекційних педагогів домінують такі особливості, як: досягнення основних цілей виховання та навчання; успішне вирішення низки навчально-методичних і виховних завдань засобами вмілого педагогічного спілкування; оволодіння професійним мовленням, нормами мовленнєвої поведінки, що забезпечують результативність і ефективність діяльності педагога. Тому вагомою постає проблема набуття й удосконалення комунікативно-творчої діяльності корекційного педагога.

Проблема оволодіння основами професійного мовлення ґрунтована на єдиній концепції, створена на базі цілісного курсу для студентів спеціальності «016 Спеціальна освіта». Основою цієї концепції постає дисципліна «Комунікативні процеси в навчанні корекційного педагога», спрямована на пошуки, теоретичне осмислення та практичне втілення оптимальних шляхів оволодіння ефективним, успішним, результативним професійним мовленням.

Оволодіння основами комунікації забезпечує вирішення проблеми формування комунікативної компетентності майбутнього корекційного педагога, тому що дозволяє

продемонструвати специфіку застосування правил в реальній мовленнєвій практиці, визначити теоретичний і практичний аспекти оволодіння професійним мовленням.

2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити навчальної дисципліни «Мовленнєві ігри в логопедичній роботі»: «Педагогічні технології: навчання через гру», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Спеціальні методики навчання дисциплін гуманітарного циклу», «Мовленнєві ігри в логопедичній роботі», «Риторика, основи культури корекційного педагога». Зазначені дисципліни є підготовчими для формування системи знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни «Комунікативні процеси в навчанні корекційного педагога».

Входячи до складу дисциплін підготовки, комунікативні процеси у педагогічній діяльності є провідною при підготовці. Відмінними особливостями структури цієї дисципліни є комплексне вивчення та опрацювання реалізації комунікативної діяльності викладача у ситуаціях професійної діяльності: реалізації дидактичних проєктів, організації публічного виступу, ефективній взаємодії з суб'єктами освітнього середовища.

3. Метою вивчення курсу є навчання реалізації комунікативних технологій у процесі реалізації дидактичних проєктів, взаємодії та співпраці у професійному середовищі. Навчальна дисципліна забезпечує формування у фахівців комплексу професійних знань щодо основних базових положень теорії спілкування; основних видів техніки та прийомів спілкування, аналізу специфіки спілкування безпосередньо у конкретних видах діяльності.

Сучасні вимоги до професійної підготовки фахівців зумовили нові завдання вищої школи, одне з яких – формування комунікативної компетентності майбутнього корекційного педагога. Специфіка педагогічної діяльності передбачає оволодіння навичками спілкування у визначеному професійному колективі, уміннями, що забезпечують вирішення завдання, які становлять зміст професійної педагогічної діяльності.

У результаті вивчення дисципліни фахівець повинен **знати**:

- специфіку предмета, його роль в системі гуманітарних наук;
- становлення та розвиток ідей культури й техніки мови в історії зарубіжної педагогічної думки;
- становлення та розвиток ідей культури й техніки мови в історії вітчизняної педагогічної думки;
- умови формування культури й техніки мови та підвищення рівня мовленнєвої майстерності вчителя;
- основні ознаки культури мови вчителя;
- шляхи удосконалення техніки дихання;
- особливості голосу вчителя;
- інтонування, паузи, тембр голосу вчителя;
- основні закони педагогічної риторики;
- вплив законів логіки на структуру и оформлення висловлення;
- механізми формування внутрішніх та зовнішніх процесів особистісного становлення вчителя-мовця як потреби в самореалізації, самоутвердженні;
- систему професійно важливих якостей вчителя-мовця.

У результаті вивчення дисципліни підготовлений фахівець повинен **вміти**:

- володіти собою, позбавлятися емоційного напруження;
- бути впевненими у собі як в учителі;
- позбавлятися страху перед дітьми;
- встановлювати контакт очей;
- встановлювати необхідний між особистісний простір;
- диференціювати й адекватно інтерпретувати невербальну поведінку інших людей;

- створювати завдяки професійному мовленню атмосферу взаємної довіри, поваги, допомоги, співробітництва та співтворчості;
- дотримуватись в своїй мовленнєвій діяльності професійно-педагогічних етичних норм;
- підтримувати й формувати сприятливий для успішної педагогічної діяльності соціально-психологічний клімат у колективі;
- попереджати й знаходити ефективні варіанти розв'язання педагогічних конфліктів.

4. Результати навчання (компетентності)

Вивчення запропонованого курсу дасть можливість здобувачам вищої освіти оволодіти знаннями та уміннями, необхідними для забезпечення набуття таких компетентностей:

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

Результати навчання за дисципліною

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого- педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

5. Структура навчальної дисципліни.

Навчальна програма курсу розрахована на 150 годин. Із них: аудиторних – 68 годин, самостійної роботи – 72 години, консультацій – 10 годин.

Видом контролю є *залік*. На вивчення дисципліни за вимогами кредитно-модульної системи відводиться 5 кредитів ECTS.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	відведених на:				
		Лекції	Практичне заняття	Лабораторне заняття	Самостійна	Консультації
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.						

ТЕМА 1. Комунікація в структурі людської цивілізації	9	2	2		5		ДС
ТЕМА 2. Структура комунікативної компетентності корекційного педагога в оптимізації навчально-виховного процесу	9	2	2		5		ДБ
ТЕМА 3. Комунікативна модель освіти в епоху нелінійного мислення	9	2	2		5		ДС
ТЕМА 4. Міжособистісна взаємодія в процесі навчання і виховання	9	2	2		5		ДБ
ТЕМА 5. Сприйняття і розуміння в структурі спілкування	9	2	2		5		През.
ТЕМА 6. Ефективне ділове спілкування	9	2	2		5		ДС
ТЕМА 7. Стратегії та тактики маніпулювання у спілкуванні	11	2	4		5		ДБ
ТЕМА 8. Психолого педагогічна корекція порушень спілкування в навчально-виховному процесі	9	2	2		5		През.
РАЗОМ за ЗМ I	79	16	18		40	5	МКР
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.							
ТЕМА 9. Процес спілкування та його складові	9	2	2		5		Презентація
ТЕМА 10. Вербальні та невербальні засоби спілкування	9	2	2		5		ІРС
ТЕМА 11. Спілкування як взаємодія	9	2	2		5		ІРС
ТЕМА 12. Сприйняття у спілкуванні	9	2	2		5		ІРС
ТЕМА 13. Конфлікти у спілкуванні та взаємодії. Ділова міжособистісна комунікація	9	2	2		5		Презентація
РАЗОМ за ЗМ II	50	10	10		25	5	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.							
ТЕМА 14. Комунікативні процеси в досягненні пізнавальних, розвивальних і виховних цілей навчання української мови.	14	4	4		5		ДБ
ТЕМА 15. Особливості формування комунікативної культури майбутнього корекційного педагога	8	2	4		2		През.
РАЗОМ за ЗМ III	21	6	8		7		
УСЬОГО ГОДИН	150	32	36		72	10	

Види (форми) індивідуальних науково-дослідних завдань

Індивідуальне науково-дослідне завдання є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студентів, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Види ІНДЗ з курсу «Комунікативні процеси в навчанні корекційного педагога»:

- конспект-презентація із теми (модуля) за заданим планом;

- конспект-презентація із теми (модуля) за планом, який студент розробив самостійно;
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис;
- конспект першоджерела (базового дослідження з педагогіки);
- повідомлення з теми, рекомендованої викладачем;
- повідомлення з теми (без рекомендації викладача): сучасні відкриття у загальні та спеціальній педагогіці, аналіз інформації, самостійні дослідження;
- участь у створенні тематично-методичних тек, стелажів, стендів, каталогів тощо.

IV. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

РОЗШИРЕНА ІНФОРМАЦІЯ																				
Методи, технічне навчання та викладання	Лекції, семінари, презентації, демонстрація, обговорення, аналіз конкретних ситуацій, дискусія, дебати, тести, тренінг, розв'язування кейсів, індивідуальне завдання, робота в малих групах тощо.																			
Засоби навчання	Мультимедійна апаратура, екран, бібліотечні фонди, проектор, екран																			
ПРАВИЛА ТА ВИМОГИ																				
Оцінювання досягнень здобувача вищої освіти	Поточне тестування та самостійна робота																	ІНДЗ	Сума	
	ЗМ1					ЗМ2					ЗМ3			ЗМ3						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	КР			КР
	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	30			30
Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчим балом (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).																			
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзаменів заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу – плагіат заборонений.																			
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за подвійним дипломом, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в онлайн режимі за погодженням із деканом факультету)																			

Система поточного й підсумкового контролю знань

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Мовленнєві ігри в логопедичній роботі» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів здійснюється з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу. Творчі завдання самостійної роботи, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на практичних заняттях.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань, тестів або в режимі комп'ютерної діагностики.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають і освітньому компоненту в цілому, і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

Підсумковий контроль

Оцінювання здійснюється відповідно до Положення про оцінювання навчальних досягнень студентів за кредитно-модульною системою. <https://ed.eenu.edu.ua/upload/docs/34/d57a3defea8df2754eb8599a0234845e.pdf>

У випадку незадовільної підсумкової оцінки (менше 60 балів), або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає залік у формі написання тестових завдань (20 завдань). Результати модульних контрольних робіт скасовуються. Максимальна кількість балів при складанні заліку 60 балів. Якщо студент набирає за результатами поточного контролю і заліку менше 60 балів, залік він складає повторно.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90–100	Відмінно
82–89	Дуже добре
75–81	Добре
67–74	Задовільно
60–66	Достатньо

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бутенко Н. Ю. Комунікативна майстерність викладача: Навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2005. 336 с.

2. Бутенко Н. Ю. Комунікативні процеси у навчанні: Підручник. Київ: КНЕУ, 2007. 383 с.

3. Бутенко Н. Ю., Приходько В. М., Федоренко Н. І. Комунікативні процеси у навчанні: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. За заг. ред. Н. Ю. Бутенко. Київ: КНЕУ, 2004. 334 с.

4. Гошовська В.А. Комунікації в публічному управлінні: аспекти організаційної культури та ділового спілкування Навч. посіб. Київ : К.І.С., 2016. 130 с.

5. Гриценко Т. Б. Етика ділового спілкування : навч. посібник. Київ : Центр навчальної літ-ри, 2007. 344 с.
6. Денисюк С. Г. Комунікологія. Навч. посібник. Вінниця : ВНТУ, 2015. 102 с.
7. Етика ділового спілкування: Курс лекцій / Т. К. Чмут, Г. Л. Чайка, М. П. Лукашевич, І. Б. Осечинська. 2-ге вид., стереотип. Київ: МАУП, 2003. 208 с.
8. Зражевська Н. І. Комунікаційні технології: лекції. Черкаси: Брама-Україна, 2010. 224 с.
9. Інформаційна освіта та професійно-комуникативні технології ХХІ століття. Збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 13-15 вересня 2012 року / Під заг. ред. В.Г. Спрінсяна. Одеса: Симекс-принт, 2012. 433 с.
10. Комуникативні процеси у навчанні: навчально-методичний посібник для студентів економічного факультету галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» / укл. Олійник Н.Ю. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин І.Я., 2017. 92 с.
11. Комуникативні процеси у навчанні. Конспект лекцій для студентів економічних спеціальностей денної та заочної форм навчання / укладач Федосова В.І. Луцьк: ЛНТУ, 2010. 110 с.
12. Пашко Л. А. Ларіна Н. Б., Руденко О. М. Комуникативна компетентність керівника : навч.-метод. матеріали; упоряд. Г. І. Бондаренко. Київ : НАДУ, 2013. 76 с.
13. Писаревський І. М., Александрова С. А. Професійно-комуникативна компетентність (в туризмі): підручник. Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків: ХНАМГ, 2010. 230 с.
14. Савенкова Л.О. Комуникативні процеси у навчанні: Навч. посібник. К.: КДЕУ, 1996.
15. Філоненко М.М. Психологія спілкування: Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 224 с.
16. Шобаніна О. В., Клочан В. П., Тищенко С. І., Клочан І. В., Ручинська Н. С., Могильницька А. М., Хилько І. І. Комунікації в публічному адмініструванні: конспект лекцій. Миколаїв: Миколаївський національний аграрний університет (МНАУ), 2018. 200 с.